

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Opiniones & nostræ fundamenta nonnulla?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

CERTAMEN I.

*Opiniones, & nostre fundamenta non-
nulla.*

1. Prima sententia est accuratissimi ex nostris Recentioris Antonij Perez Valiende e Prouincia nostra Castellana, quem plures eiusdem Prouinciæ atque aliarum sectantur. Ex eo tam didicerunt, typisque mandant magna, & claritate, & breuitate, Spiniua d. i. metaphys. sect. 2. concl. 1. & alij ex nostra hac Tolerana Prouincia Recentiores. Hi omnes essentiam necessariam, & inuariabilem rerum ab existentia, seu essentia contingenti earum cum antiquis nonnullis distinguunt: aliter quidem, atque Thomistæ, qui essentiam contingentium etiam ab existentia rerum, quæ contingens etiam ipsi est, discriminant. Cum autem rerum essentia, quam necessariam vocant, nil aliud sit, quam necessaria connexio, & inseparabilitas prædicatorum earum quamuis contingentium: atque possibilitatis rerum nihil sit aliud, quam eorumdem prædicatorum amica connexio, & comparabilitas necessaria inter sese: constat necessariam, quam vocant, essentiam rerum, nihilo ex pariter obiectæ ab earum possibilitate, quæ necessaria item eodem necessitatis genere, quo essentia est, posse differre. Isto: ex parte nostri modi significandi, & concipiendi inter se discrepent non paucis: quare doctores eodem eodem modo de rerum essentia, ac de earum possibilitate, & e contra philosophantur.

2. Aliant ergo tam essentiam, quam possibilitatem necessariam rerum creaturam Deo identificari: quia nihil necessarium, atque indefectibilis veritatis extra Deum esse potest. Cui autem prædicato diuino formaliter identificetur non multum ex eis plures decernant, aut curant: licet omnipotentia formaliter identificari, & consequentius videatur, & aliqua eorum argumenta concedant. Ab eo igitur prædicato diuino (quodcumque illud formaliter sit) tanquam ab extrinseca forma creaturis, esse constituitque illas possibiles autumant, quæ tales denominantur secundum esse contingens tanquam subiectum denominationis, & concreti, quod est possibile: cum autem videant impossibilitatem impossibilem, & chimærarum æque, atque possibilem possibilitatem, necessitatis, atque indefectibilis veritatis esse: Deo etiam impossibilem impossibilitatem consequentia gratia identificant. Hinc cuiusvis creature possibilitatem, cuiusvisque chimære impossibilitatem cum creaturarum possibilitate, & impossibilitate connecti logice affirmant. Huic suæ doctrinæ innitij aiunt ex quolibet impossibili, quodlibet inferri, vt dialectici nonnulli axioma esse volunt. Tertiò carentias necessarias, & indefectibiles rerum Deo etiam identificant, vt potest necessarias, & impossibilitati chimærarum, vt minimum annexas. Pluraque alia inde deducunt pro carentiis contingentibus, Deo, vt volunt etiam, identificatis, de quibus nos infra certabimus.

3. Opposita sententia verior asserit possibilitatem creaturarum nihil includere absolute, & simpliciter existens: quare, neque in omnipotentia sitam formaliter esse, tanquam forma à qua denominetur constituantque essentia contingens, siue existentia creaturarum absolute possibilis. Ita ad hæc vique tempora nostræ Societatis, imo & antiquiores fere omnes Doctores Valquez, Soares, Valentia, Alarcon, Herize Ruiz, Hurtado, Ariaga, Oquedo Franciscus Alfonso, Pontius, Basilus, Legionensis, quos citat & sequitur Oquedo controuers. 2. metaphysic. section. 2. concl. 1. ubi, & alios refert Recentiores. Licet autem Valentia pro aduersa sententia referatur, me tamen iudice non de intrinseca necessaria creaturarum possibilitate, quam inquirimus, sed de extrinseca earum producibilitate, quæ idem profusus, atque potentia productiua Dei, siue omnipotentia, est, loqui putandus est. Et (quidquid tan-

Christoph. de Ortega, de Deo Vno. Tomus I.

dem de aliorum mente, & iudicio sit) nobis pro hæc sententia standum omnino est.

4. Probatur primo. Ante absolutam existentiam Petri eius essentia attenda, & quouis alio secluso verificatur, quod si Petrus existat: existit sine contradictione: at hoc est Petrum esse possibilem: ergo secluso quouis alio essentia Petri est possibilis. Maior, quæ sola ab aduersariis negatur, suaderetur. Quia vt propositio verificetur, fat est dari eius obiectum, eo modo, quo enuntiatur: at ante absolutam Petri existentiam sola eius essentia attenda, seclusoque quouis alio, datur quod si existat, existit sine contradictione: ergo. Minor probatur, quia in ea propositione non enuntiatur, quod Petrus sit absolute, sed quod sine contradictione, esset, si esset, quomodo, licet non absolute, at conditionate, & sub ea hypothesei verè, secluso quouis alio, ipsemet Petrus existit. Confirmatur argumentum, & minoris eiusdem probatio. Quia Petrus se solo quandocumque existit, existit sine vlla pugna, & contradictione suorum prædicatorum essentialium, atque excludit eandem sui: ergo semper est verum ex parte etiam obiecti per solam essentiam, & entitatem Petri, quod quandocumque existat, siue, si existerit, existit sine vlla contradictione: quod si quouis alio secluso verum ex parte obiecti est Petrum esse possibilem, profecto Petri possibilitas in nullo Dei intrinseco sita esse potest. Siquidem quidquid Deo intrinseco est, aliud à Petro est.

5. Secundo implicat cognosci possibile, quæ possibile, quin eius cognoscatur possibilitas: sicut implicat cognosci album vt album, quin cognoscatur albedo, à qua formaliter album est: atqui cognoscitur Petrus possibilis, quin aliquid aliud distinctum à Petro, ne dum diuinum aliquid, cognoscatur ea cognitione: ergo Petri possibilitas non stat in prædicato aliquo diuino, neque in alio quopiam distincto à Petro eiusque essentia. Dicunt primo me non posse cogitare de Petri possibilitate, quin cogitem de Deo. Sed pugnant cum experientia manifesta, quæ suam euidentiā facit: instant corrigendam esse apprehensionem, & iudicium hoc experimentale esse illa ortum, per rationem: sicut iudicium de coloribus iridis ortum de errore apprehensionis visus, & imaginatiue. Tenerent quidem, si rationem aliquam physicè, vel metaphysicè in re præsentem euidentiorem nostræ experimentalis euidentiæ asserrent, quæ hæc nostra corrigere: sed, cum nullam afferant, vt ex solutione argumentorum constabit, stat pro nostra experimentalis euidentiæ iudicium. Dicent non posse cognosci possibilitatem Petri, seu Petrum, qui creatura est, vt possibilem, quin de Deo, eiusque potentia cogitetur: sed nihil præstat solutio. Solum enim probat cogitandum esse de Deo, quando de Petro possibili, vt creatura est, cogitur: & ne tunc quidem, cogitandum esse de Deo, tanquam forma constituyente creaturam in esse possibilem, aut etiam creaturæ, sed solum tanquam termino relationis intrinsecæ creaturæ ad creatorem.

6. Tertiò. Hæc propositio est falsa: essentia Petri est essentia, vel aliud quoduis prædicatum Dei: atqui, si Petri possibilitas sit aliquod prædicatum diuinum, erit necessario vera ea propositio: ergo possibilitas Petri non est essentia, vel aliud quodpiam prædicatum diuinum. Maior est certa: alioqui admitteretur Petrum identificari cum Deo. Minor suaderetur, quia essentia Petri nil aliud reipia, & quoad intrinsecum, seclusoque nostro concipiendi, & significandi modo, est, quam Petri possibilitas: at per hosce Petri possibilitas est Dei, vel Omnipotentia, vel essentia, vel quodpiam aliud attributum: ergo essentia Petri est essentia Dei, vel aliud eius attributum. Dicent aduersarij essentiam Petri esse necessariam vnā, contingentem alteram: de hæc non posse, nisi abiurde affirmati identificari cum Deo, secus de necessaria. Ceteram cum essentia, quam contingentem hi vocant, non essentia absolute, sed existentia propriè loquendo dicatur, ac sola essentia illa, quæ ab hisce necessaria dicitur, absolute, & propriè dicatur essentia, absolute & propriè loquendo ab eis admittitur, vt vera hæc propositio: essentia Petri, est essentia, vel aliquod attributum Dei: quod hætenus à nullo hæ-

retico, nedum à Catholico doctore, admissum vllus vel legit, vel audiuit.

7. Quarto. Petrus possibilis est concretum ex esse contingenti, & intrinseco Petri, tanquam subiecto, & omnipotentia, seu quouis alio prædicato diuino tanquam formali possibilitate: ergo nequit esse Petrus possibilis, quin & possibilitas, & subiectum eius aliquo modo existat, siue absolute, siue conditiona è sine contradictione vlla: atqui concretum hoc Petrus possibilis est, antequam Petrus absolute existat, imò ab æterno, vt hi etiam admittunt: ergo Petrus, siue eius essentia contingens, aut existentia Petri sine vlla contradictione est saltem conditionate, antequam idem Petrus absolute existat: siquidem neque ab æterno absolute est, ac proinde, neque eius absolute existentia expectari potest, vt ab eo diuino prædicato, in quo eius possibilitas ab his collocatur, absolute possibilis Petrus denominetur. Tum sic sed in ea existentia Petri sine vlla contradictione sub conditione, quod existat, stat Petri possibilitas necessaria, & æterna veritatis: ergo in intrinseco Petri, non autem in prædicato vllò diuino stat eius possibilitas necessaria. Nec valet existentiam illam conditionatam Petri sine vlla contradictione stare formaliter in prædicato etiam diuino. Cum enim existentia hæc conditionata Petri requiratur ex parte subiecti ad concretum, seu denominationem Petri possibilis: si ea etiam identificetur cum Deo, totum concretum cum Deo identificabitur: scilicet Petri possibilitas, & existentia necessaria subiecti, seu Petri denominati, vt ab ea denominetur: vnde fiet Petrum, & quicquid creaturam possibilem secundum totum, quod dicit, nec solum secundum formam possibilitatis, esse Deum: quod temerarium, imò erroneum est.

8. Quinto argumentor, & confitmo proximum discursum. Vel diuinum illud, in quo formalis possibilitas creaturarum sita per vos est, requirit non repugnantiam, seu capacitatem aliquam ex parte denominandi possibile, vel nihil horum requirit, sed quidquid ei applicetur, obiciturque; denominabit, reddetque possibile. Si hoc postremum: ergo quauis chimæram denominabit, reddetque possibile. Si autem requirit non repugnantiam, seu capacitatem ex parte rei subiectæ, ac denominandæ illam, nobis explicat, atque in Petro possibili assignat, ac simul ostendit non esse in vlla ex chimæris, nihilque aliud in Petro inuenies, quod non in chimæra, quam prædicata Petri inter se non pugnat, ac proinde totum Petrum nullam in sui existentia contradictionem inuolueret, quodcumque existat: in chimæra autem prædicata eius inter se pugnat, ac mutua contradictione se inuicem destruit: ac proinde totam illam in sui existentia chimæramque impossibilem de sese, Petrum possibilem, chimæramque impossibilem de sese, atque ab intrinseco, esse, sine vllius diuini ope ad formalem sui, vel possibilitatem, vel impossibilitatem. Nec valet Petri capacitatem, seu non repugnantiam recipiendi possibilitatem necessariam à prædicato omnipotentia, vel alio quouis diuino esse essentiam, siue existentiam contingentem ipsi Petro intrinsecam, quam etiam Petro intrinsecam contingentem possibilitatem appellant, quæque chimæra repugnat. Etenim solutio hæc verba dat: quid enim aliud est essentia, seu possibilitas contingens Petri intrinseca, nisi posse existere sine repugnantia? id est extitum sine contradictione, si existat, quæ est, vel ipsa possibilitas necessaria, æternæque veritatis Petri, vel saltem eius explicatio, quæ datur. Secundò possibilitas hæc, seu essentia contingens Petro intrinseca, ita est de sese possibilitas contingens, vt repugnare, neque ab intrinseco, neque ab extrinseco queat: ergo de sese necessario, atque indefectibiliter est possibilitas contingens existendi Petrum. Neque enim est contingentia ipsius possibilitatis, quæ reddatur necessaria extrinsecus à prædicato diuino: ergo de se habet Petrus necessario possibilitatem necessariam contingentem existendi sine ope vlla extrinseca prædicati diuini.

9. Sextò, cum Petrus existit seipso absolute excludit ab existentia sui impossibilitatem: ergo, cum existit Petrus, contradictorium impossibilitatis Petri identificatur cum ipso Petro: atqui contradictorium impossi-

litas Petri, est Petri possibilitas: ergo Petri possibilitas identificatur cum Petro, neque est aliquid extrinsecum diuino. Respondent dari duo contradictoria possibilitatis Petri: alterum contingens identificatum cum Petro; alterum necessarium, Deoque identificatum. Sed contra: quia nullus terminus potest habere plus vno contradictorio formaliter ipsi opposito: ergo, si existat absolute identificatum Petro, quod conditionate sumpsum est contradictorium formale impossibilitatis Petri, nequit esse aliud eiusdem impossibilitatis formale contradictorium. Consequentia est vera. Antecedens probatur. Pone enim B opponi formaliter, immedia è, & adæquate (vt opponitur quodvis contradictorium suo termino) huic termino A cui etiam opponatur eodem modo C ac proinde eodem modo opponi alterutri, nempe B, & C. Tunc B erit absolutum, non esse A, seu absolute formalis immedia è, & adæquate exclusio illius. Similiterque erit C. Inde autem nec B erit B, nec C erit C, quia B distinguitur à C; sed C est formalis immedia è, & adæquate exclusio termini A, ergo distinguitur à formali, adæquate, & immedia è exclusione termini A; atqui ipsum B est immedia è formalis, & adæquate exclusio termini A: ergo B distinguitur à seipso. Atque eodem argumento C à seipso distinguitur. Item, & A à seipso distinguitur: erit: quia B distinguitur à C: ergo formalis exclusio B non est formalis exclusio C: sed A est formalis exclusio B: ergo non est formalis exclusio C: ac proinde non est A, quæ esse debet per hoc formalis exclusio vtriusque, atque neutrius, exclusio esse coniunctur: sed quidquid sit de hac demonstratione, quam ingeniosi Recentiores inuenerunt. Negari potest sexti huius argumenti maior. In quocumque enim possibilitas necessaria Petri existit pro suo signo, & priori ad absolutam existentiam Petri, eius impossibilitatem absolute excludit: absoluta vero Petri existentia, & cuiusvis creati solam sui carentiam, ac non esse absolutum è rebus tollit, quin eius negationis possibilitatem abolet.

10. Septimo. Hæc propositio est vera, etiam si, per impossibile Deus deficeret: si existeret Deus, qui produceret Petrum, existentia Petri nullam inuolueret contradictionem. At hæc veritas non eget aliquo diuino absolute existenti, etque indefectibilis, atque ipsamet possibilitas necessaria Petri: ergo hæc non stat in aliquo diuino. Dices, in eo casu esse illam propositionem simul veram & simul falsam: ex quouis enim impossibili dato omnia possibilia sunt impossibilia, & impossibilia possibilia. Bene: ergo cum impossibili defectus Dei compatitur verificatio illius propositionis, vt ego contendo. Non enim potest compari verificatio, & falsificatio simul illius, nisi vtrumque compatiatur: quare ad verificandum esse impossibilem defectum possibilitatis Petri, ac proinde huius possibilitatis necessitatem, præcindi potest ab existentia Dei. Dices tandem in eo casu de nullo posse verificari solum quod sit impossibile, sed etiam quod sit possibile. Sed eidem impugnationi subiaces, atque sententiam quam q. sequenti insectabor de identitate impossibilitatis chimærarum cum Deo cogis hac solutione decerere, vt eo loci monstrabo. Simile argumentum fieri potest: conclusa hypothesis impossibilis eius propositionis, si existat Deus existentia Petri non inuolueret contradictionem. Dei siquidem existentia solum in hypothesis ponitur, ac non absolute, vt in re est. Vide alia plura argumenta apud Onicod, & alia male soluta ab Spinula citatis locis, atque aliud quod reformabimus q. sequenti de chimærarum impossibilitate agentes contra eoldem Recentiores eam Deo identificantes.

CERTAMEN II.

Satisfit aduersariorum Recentium argumentis.

1. Opponent Recentis argumentum, quo Thomiste Dominici essentiam ab existentia reipsa distinguendam